

Montcada per la Serra de Llevant. No arriba als 600 metres d'alçada i hi ha força poblament humà. Els terrenys, granítics quasi per tot, amb la seva descomposició ha fet bons camps de conreu i el bosc de pins hi creix exuberant. La vinya, els cereals i en alguns llocs, avellaners i ametllers, omplen les feixes de la muntanya.

Per la tardor, que es fa el mercat dels bolets, la major part vénen de les terres altes i principalment del Nord i Noroest. Se'n cullen per totes les muntanyes dels verals, que representa una font econòmica pels seus habitants i en porten també d'algunes serres de la plana, vers Palaudàries i Samalús. Dels demés productes, al Baix Montseny i en la part pròxima a Cànoves, Sant Pere de Vilamajor i als pobles del ferrocarril del Nord, ens porten poc més que bestiar boví i encara per mitjà de comerciants. Un o altre conill de bosc al temps de caça, algun producte de la terra, com blat, una mica de trumfes i cap al costat de Tagamanent un xic de pinyons. Per la tardor, del cantó de Santa Susanna i també algun comerciant de Sant Celoni, trameten castanyes a la nostra plaça, que es paguen més, generalment, que al mercat celoní.

Quasi els mateixos productes, si per cas excloum les castanyes, les porten de les terres altes del Noroest. Alguns pinyons de la banda del Serrat de Puiggraciós i cereals i bestiar fins a la part de Gallifa.

La Serra de Llevant ja té unes diferents característiques. A la part alta, en els terrenys granítics, troben aigua per al regadiu, i al costat dels cereals poden sembrar morenc o mongetes, que vénen a parar a mercat.

I ja després, a la plana, demés de l'aviram, que ja hem dit era comú a tot arreu, duen patates a Granollers, bestiar, tota classe de grans i fruits diversos. Aquest nom de Plana, que usem avui convencionalment, per oposició a les parts altes de la comarca, és el terreny encerclat per les serralades de Llevant, del Nord i del Noroest. Hom el veu només pla si s'enfila a la muntanya; té, però, pendents força accentuades per cert, a les serres que enclouen les valls al·luvials dels cursos d'aigua principals i hom hi distingeix aviat modalitats diferents de conreu. Terrenys de regadiu en aquestes i cultius secaners en aquelles, amb clapes importants de bosc segons a quins indrets. Cap a Lliçà i Palaudàries, un xic vers a Llerona i prop de Cardedeu, els pins hi abunden bastant, si bé van desapareixent per ocupar la terra per conreus. Hom hi sembla diverses varietats de productes, però hi resta bona

part encara, pels cereals. A mercat, de cereals no en porten pas grans partides, car com el vi, que es cull prou també dalt dels serrats, hom el ven a l'engròs i als comerciants generalment. Només a l'hora de la sembra arriben força sacs de blat i de civada, ordi, veces i encara trepadella. Les patates, si bé es venen molt al major, abunden més a la plaça, tot temps, car són de consum directe per tota la població. Morenc i mongetes també sovint hi surten, però en general ha minvat el moviment d'aquests grans, ocupada la terra principalment en els farratges i menjars per a les vaques de llet, que ocupen una part important d'aquesta part del Vallès.

El bestiar boví és una de les majors aportacions al mercat i on es mobilitzen els homes majorment; no solament els venedors hi acudeixen amb els vedells per a matar, per a engreixar i un reguitzell de naixença, sinó que és la borsa de cotització, on els pagesos hi acudeixen per estar al corrent dels preus, fer tractar sobre vaques i estar a l'aguait del moviment general.

Els porcs d'engreix també vénen de tots els indrets del Pla, però degut a diverses epidèmies passades, no hi ha tanta concurrència a mercat, car hom prefereix fer la venda dintre de casa mateix. Algunes cabres i ovelles vénen de tant en tant, si bé mai no en manquen als corrals dels comerciants importadors de bestiar ovi d'altres regions.

Arriben també fruites seques, però no surten gaire a plaça generalment; els pagesos porten la mostra a casa del comprador, que les adquireix a l'engròs i les esclofollarà per a revendre-les després, per a la fabricació de pastissos.

Fruites fresques en vénen de llocs diferents, tot i deixant de banda les importades del cantó del Llobregat. Alguns camps de fruiters existeixen a La Garriga i a Lliçà, però van més a Barcelona els seus productes. Les fruites que entren de la comarca, en general no són resultat d'exploració en gran escala, sinó d'alguns arbres escadussers o una vinya ben situada que lleva raïms bonics.

De Riells porten tomàtecs, que en tenen l'especialitat, dels de primavera i tardor. Situat el poble a recer i en la vall frescal de Sant Miquel del Fai, creixen sanitosament i són de consum important de la població de Granollers.

Molts altres petits productes i coses heterogènies porta la comarca al mercat. A un costat de plaça o enmig dels rengles d'aviram, es pot veure un cove de cargols, un cistell d'olives verdes, un manat d'alls o un sac de nous. De tot hi ha i de tot s'hi troba, dels productes naturals de la terra del país. Els pagesos vénen a valorar-los per a adquirir després el necessari pel seu consum a la masia, que les tendes i el mercat els hi ofereix insistentment.

Els marxants de Barcelona i de Granollers mateix, amb les seves parades de roba; els venedors d'eines de treball i de maquinària agrícola, de peces de vestir, de llavors, de fruites i verdures, de planters de totes menes, de medicaments casolans i de mil altres coses que es poden demanar, hom les troba pel mig de les places i carrers de Granollers a mercè dels comarcans. Les botigues de cada especialitat, són plenes de gent i de gèneres i hi ha trànsit i moviment tots els dijous al matí.

Dels que vénen a mercat, pocs s'en van sense comprar una cosa o altra; ja hem dit que el comerç granollerí viu principalment de la rodalia. Però ara cal tenir en compte la necessitat de la propaganda i oferir comoditats als mercadors que tants beneficis reporten a la ciutat nostra. Dos aspectes per cert que s'han tingut negligits, però bé cal que no els oblidí el nostre Ajuntament si vol treballar per l'esdevenidor de la ciutat que li és encomanada.

SALVADOR LLOBET